Lietas Nr. 133061115
Lietas arhīva Nr. 1-0611-15/22

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jūrmalā 2015.gada 8.oktobrī

Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu nama tiesnese I.Bite rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, sūdzībā par Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas 2015.gada 18.marta lēmumu Nr.D58/85, un

konstatēja

2015.gada 18.februārī Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Jūrmalas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas vecākā inspektore A.Āboliņa sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu PC Nr.154294 par to, ka /datums/plkst.09.30 /adrese/ /pers. A/ nepilngadīgais dēls /pers. B/ nodarīja savam klases biedram /pers. C/, dzimušam 2002.gadā, miesas bojājumus, kā rezultātā /pers. C/ griezās pēc medicīniskās palīdzības Bērnu klīniskā universitātes slimnīcā, ko apliecina 2015.gada 5.februāra VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" izraksts par /pers. C/ gūtajiem miesas bojājumiem. Līdz ar to /pers. A/ nav ievērojusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta 1., 2. punkta prasības, ar ko izdarīts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 173.panta pirmajā daļā paredzētais pārkāpums (l.l.7).

Ar Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas 2015.gada 18.marta lēmumu Nr.D58/85, atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 173.panta pirmajai daļai, /pers. A/ sodīta ar administratīvo naudas sodu 100 *euro* apmērā (l.l.6).

2015.gada 16.aprīlī Jūrmalas pilsētas tiesā saņemta /pers. A/ (turpmāk arī sūdzības iesniedzēja) sūdzība par Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas (turpmāk – iestāde) 2015.gada 18.marta lēmumu Nr.D58/85 (turpmāk – lēmums).

Sūdzībā norādīts, ka 2015.gada 5.februārī laika periodā no plkst.08.45 līdz 16.15 sūdzības iesniedzējas bērns atradās skolā, līdz ar to par laika periodu, kamēr viņas dēls atrodas skolā un stundās, ir atbildīga skola un skolotājs.

Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka likumā noteiktos pienākumus ir pildījusi apzinīgi, labi audzinājusi un rūpējusies par bērnu, nav mācījusi konfliktu risināšanai pielietot spēku. Uzskata, ka administratīvais protokols nav sastādīts likumā noteiktā kartībā. Iestāde savu lēmumu, kurš ir administratīvai akts, pamato ar Civillikumu, tādēļ tas ir prettiesisks un nav spēkā. Iestāde nav noskaidrojusi apstākļus, skolas un bērna viedokli, kaut gan likumā šāda prasība noteikta kā obligāta. Uzskata, ka ārsta zīme ir viltojums, jo nav pierādījumu, ka /pers. C/ griezies slimnīcā.

Sūdzībā /pers. A/ norāda, ka viņa par iestādes sēdes laiku un vietu netika informēta. Viņa zvanīja un norādīja apstākļus, kuru dēļ nevarēja ierasties uz komisijas sēdi, kas netika ņemts vērā un tika ignorēts, kas ir pretrunā ar Latvijas APK principiem.

Sūdzības iesniedzēja savās darbībās nesaskata administratīvo pārkāpumu, jo nekad nav ieteikusi vai mācījusi savam mazgadīgajam bērnam pielietot fizisku spēku konfliktu risināšanā ar klasesbiedriem, viņa vienmēr ir interesējusies par bērna uzvedību skolā, šādu gadījumu iepriekš nav bijis.

Sūdzības iesniedzēja /pers. A/ lūdz atcelt Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas 2015.gada 18.marta lēmumu Nr.D58/85.

2015.gada 4.septembrī Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu namā saņemti Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka sūdzības iesniedzēja administratīvā pārkāpuma protokolu ir parakstījusi un sniegusi paskaidrojumu. 2015.gada 3.martā iestāde rakstiski, izsūtot uzaicinājumu, uzaicināja sūdzības iesniedzēju uz komisijas sēdi 2015.gada 8.martā. Uzaicinājumā tika norādīts, ka neattaisnotas neierašanās gadījumā lēmums tiks pieņemts bez sūdzības iesniedzējas klātbūtnes.

Paskaidro, ka sūdzības iesniedzēja uz komisijas sēdi neieradās, kā arī neinformēja par saviem neierašanās iemesliem un nelūdza lietas materiālus izskatīt citā laikā, tādēļ iestāde lietas materiālus izskatīja bez sūdzības iesniedzējas klātbūtnes, izvērtēja tās rīcībā esošo informāciju un ar lietu saistītos apstākļus, konstatējot administratīvā pārkāpuma protokolā norādītos apstākļus, tādējādi, no tiem izriet, ka sūdzības iesniedzēja nav ievērojusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmās un otrās daļas prasības.

Norāda, ka turklāt sūdzības iesniedzējas atbildību pastiprina tas, ka viņa kā /pers. B/ māte nav pietiekoši veikusi bērna aprūpes pienākumus, nav sagatavojusi bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, kā rezultātā ir fiziski cietis cits bērns, sūdzības iesniedzēja nav ieradusies uz komisijas sēdi paskaidrojumu sniegšanai, iestādi nav informējusi par neierašanos, kā arī nav lūgusi atlikt lietas materiālu izskatīšanu uz citu laiku, neskatoties uz to, ka sūdzības iesniedzējai par lietas izskatīšanas laiku un vietu paziņots savlaicīgi gan uz protokolā norādīto adresi, gan uz deklarēto dzīves vietas adresi.

Iestāde nolēma sodīt sūdzības iesniedzēju atbilstoši Latvijas APK 173.panta pirmajai daļa ar naudas sodu 100 *euro* apmērā, lēmums nosūtīts pa pastu.

Iestāde uzskata, ka sūdzības iesniedzējai piemērotais sods ir atzīstams par tiesisku un samērīgu izdarītajam pārkāpumam, jo vecāki neveic pietiekamu bērnu aprūpi un neaudzina viņu atbilstoši vispārpieņemtajām sociālajām normām. Soda mērķis ir vērsts uz sūdzības iesniedzējas personību – lai audzinātu to likuma ievērošanas garā, valsts un sabiedrības interesēs, kas prasa no personas likumu ievērošanu vienlīdzīgi no visām personām. Vecāku pienākums ir ne tikai aprūpēt savu bērnu, bet arī nodarboties ar viņa audzināšanu, stāstot par sabiedrībā pieņemtajām uzvedības normām, tai skaitā, izskaidrojot nepieļaujamību nodarīt miesas bojājumus citām personām. Skolas pamatuzdevums ir sniegt bērniem izglītību. Iestāde atzīst, ka sūdzības iesniedzēja pietiekami nav izskaidrojusi savam bērnam viņa pienākumus un uzvedību, kāda ir jāievēro sabiedrībā, līdz ar to sūdzības iesniedzēja ir pamatoti saukta pie likumā noteiktās atbildības. Tāpat iestāde uzskata, ka sods 100 *euro* varētu disciplinēt sūdzības iesniedzēju un likt viņai bērna audzināšanai pievērst lielāku vērību, līdz ar ko Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas 2015.gada 18.marta lēmums Nr.D58/85 ir likumīgs un nav pamata to atcelt.

Ar Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu nama 2015.gada 19.augusta lēmumu ierosināta tiesvedība /pers. A/ sūdzībā par Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas 2015.gada 18.marta lēmumu Nr.D58/85/1. Līdz tiesas noteiktajam termiņam – 2015.gada 9.septembrim – no lietas dalībniekiem nav saņemti lūgumi izskatīt lietu tiesas sēdē, nav pieteikts noraidījums tiesnesim, kā arī nav iesniegti citi ar lietas izskatīšanu saistīti pieteikumi vai lūgumi.

Pārbaudot lietas materiālus, izvērtējot sūdzībā un paskaidrojumos norādītos apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka Jūrmalas pilsētas

domes Administratīvās komisijas 2015.gada 18.marta lēmums Nr.D58/85 ir atceļams un lieta ir izbeidzama.

Latvijas APK 9.panta pirmā daļa nosaka, ka *par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.*

Latvijas APK 289^6.panta septītā daļa nosaka, ka *tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, izlemj šādus jautājumus: 1) vai ir noticis administratīvais pārkāpums; 2) vai persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir vainīga šā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā; 3) vai persona ir sodāma par šo administratīvo pārkāpumu; 4) vai ir apstākļi, kas pastiprina vai mīkstina atbildību; 5) kāds administratīvais sods piemērojams personai; 6) vai apmierināms pieteikums par zaudējumu atlīdzību, kam par labu un kādā apmērā tas piedzenams; 7) kā rīkoties ar lietiskajiem pierādījumiem un citām administratīvā pārkāpuma lietvedības laikā izņemtajām lietām, mantām un piemēroto garantijas naudu.*

Saskaņā ar Latvijas APK 243.panta pirmo daļu *pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuras šajā kodeksā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.*

Saskaņā ar Latvijas APK 244.panta pirmo daļu *institūcija (amatpersona) pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.*

Latvijas APK 246.pants nosaka, ka *par izdarīto administratīvo pārkāpumu pilnvarota persona sastāda administratīvā pārkāpuma protokolu [..].*

Ievērojot minētās tiesību normas, tiesa secina, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir dokuments, kurā kompetentā amatpersona rakstveidā fiksē kādas personas prettiesiskās darbības. Administratīvā pārkāpuma protokols kā sākotnēja apsūdzība ir pamats turpmākai lietvedībai administratīvā pārkāpuma lietā, tāpēc tam ir jābūt precīzam un skaidri saprotamam, lai nodrošinātu personai iespēju pienācīgi īstenot procesuālās garantijas savai aizstāvībai sakarā ar protokolā norādīto pārkāpumu.

Iepazīstoties ar administratīvā pārkāpuma protokola saturu, secināms, ka sūdzības iesniedzēja saukta pie administratīvās atbildības par to, ka viņas nepilngadīgais dēls nodarīja miesas bojājumus citam bērnam, ko apliecina dokuments no medicīnas iestādēs, tādējādi sūdzības iesniedzēja nav ievērojusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmās un otrās daļas prasības, ar ko izdarīts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 173.panta pirmajā daļā paredzētais pārkāpums.

Latvijas APK 173.panta pirmā daļa nosaka, ka *par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu —*

vecākiem vai personām, kas viņus aizstāj, izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu līdz simt četrdesmit euro.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa noraka, ka *atbilstoši Civillikuma noteikumiem vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās*, bet minētā panta otrā daļa nosaka, ka *vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.*

Tiesa atzīst, ka lietas materiālos esošās ziņas un lēmumā izdarītie secinājumi par administratīvā pārkāpuma sastāva esamību un pie atbildības saucamās personas vainu nav pietiekami izvērtēti un argumentēti, un nenovērš šaubas par sūdzības iesniedzējas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

Iepazīstoties ar administratīvā pārkāpuma protokolā (l.l.7) un lēmumā (l.l.9) konstatēto par administratīvā pārkāpuma būtību, tiesa secina, ka ne vienā, ne otrā dokumentā nav konstatētas sūdzības iesniedzējas faktiskās darbības (objektīvā puse). Nav norādīts, kā konkrēti izpaudās bērna aprūpes pienākumu nepildīšana, norādot tikai sūdzības iesniedzējas rīcību.

Saskaņā ar Latvijas APK 248.panta pirmo daļu, *protokolā par administratīvo pārkāpumu norāda protokola sastādīšanas laiku un vietu, protokola sastādītāja vārdu, uzvārdu, institūciju, kuru viņš pārstāv, amatu; ziņas par pārkāpēja personu; administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vietu, laiku, pārkāpuma būtību, normatīvo aktu un normu, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu; citas ziņas, kas nepieciešamas lietas izlemšanai [..].*

Tiesa norāda, ka administratīvā pārkāpuma protokols ir administratīvā pārkāpuma lietā pieņemts starplēmums, kurā tiek fiksēts administratīvais pārkāpums, proti, tas ir dokuments, kas tiek sastādīts, pabeidzot administratīvā pārkāpuma lietas materiālu pārbaudi un kurā konkrēta persona tiek apsūdzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

Protokols ir obligāts procesuāls dokuments (starplēmums), kurā, cita starpā, jānorāda administratīvā pārkāpuma būtība, kā arī normatīvais akts, kas paredz atbildību par šo pārkāpumu, t.i., protokolā ir jābūt norādītai konkrētai informācijai par pārkāpumu (administratīvā pārkāpuma izdarīšanas apstākļiem), pret kuru pie atbildības saucamajai personai ir tiesības aizstāvēties.

Protokols, kurš nav nostiprināts noteiktā procesuālā formā, neatbilst Latvijas APK 248.pantā izvirzītajām prasībām un šis procesuālā dokumenta defekts lietas izskatīšanas laikā nav novēršams, jo tas pārkāpj personas, kura tiek saukta pie administratīvās atbildības, tiesības uz aizstāvību.

Apstāklis, ka no administratīvās lietas materiāliem (paskaidrojumiem un iesniegumiem) varētu izsecināt administratīvā pārkāpuma sastāvu un atbilstību juridiskai kvalifikācijai, neatbrīvo administratīvā pārkāpuma protokola sastādītāju (amatpersonu) no Latvijas APK 248.panta prasību ievērošanas.

Lēmums administratīvā pārkāpuma lietā jāpieņem par tiem faktiem, kas norādīti protokolā, ar jaunu faktu norādīšanu lēmumā tiktu pārkāptas personas procesuālās tiesības.

Pārsūdzētajā lēmumā, lemjot par personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, ir atsauce uz bērnu tiesību aizsardzību regulējošiem normatīviem aktiem, taču no tiem faktiski nav saprotams kā tieši sūdzības iesniedzējas darbībās izpaudies minēto normu pārkāpums.

Turklāt, lai atzītu personu par vainīgu Latvijas APK 173.panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanā, ir jāpierāda, ka persona neveic bērna aprūpes pienākumus, tajā skaitā, nepievērš pienācīgu vērību bērna audzināšanai, kā rezultātā bērna uzvedība krasi atšķiras no sabiedrībā pieņemtajām normām, t.i., jākonstatē, ka bērna uzvedība ir sabiedrībai nepieņemama vispār, nodalot no vienreizējiem (iespējams, ārkārtas) gadījumiem.

Pārbaudot lietai pievienotos pierādījumus, tiesa secina, ka lietā nav neviena pierādījuma, kas liecinātu, ka sūdzības iesniedzēja nepilda sava bērna aprūpes pienākumu, jo lietas materiāli satur ziņas tikai par vienu bērnu kautiņu, kas noticis 2015.gada 5.februārī.

Pierādījumi par sūdzības iesniedzējas regulāru nevērību pret savu bērnu un viņa audzināšanas pienākuma nepildīšanu lietā nav iesniegti. Bērna aprūpes pienākuma nepildīšanas sekas parādās kā bērna uzvedību kopumā raksturojošas iezīmes (regulāri uzvedības standarta pārkāpumi).

Saskaņā ar Latvijas APK 274.panta otrās daļas 6., 7.punktu lēmumā bija jānorāda faktisko un tiesisko apstākļu konstatējums (pierādījumi, uz kuriem pamatoti secinājumi un argumenti, uz kuru pamata pierādījumi noraidīti), kā arī lietas izskatīšanā konstatētie apstākļi, kuri mīkstina vai pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

No konkrētā lēmuma nav saprotams, kādus pierādījumus iestāde vispār vērtējusi kā administratīvā pārkāpuma faktu pierādošus, jo pierādījumi vispār nav analizēti, nav norādīti arī lietas izskatīšanā konstatētie apstākļi, kuri mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Tāpat iestādes lēmumā un paskaidrojumos ietvertā norāde uz sūdzības iesniedzējas atbildību par administratīvo pārkāpumu pastiprinošiem apstākļiem, proti, ka /pers. A/ kā bērna māte nav pietiekoši veikusi bērna aprūpes pienākumus, nav sagatavojusi bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, kā rezultātā ir fiziski cietis cits bērns, kā arī nav ieradusies uz komisijas sēdi paskaidrojumu sniegšanai, iestādi nav informējusi par neierašanos, kā arī nav lūgusi atlikt lietas materiālu izskatīšanu uz citu laiku, atzīstama par nekorektu un Latvijas APK normām neatbilstošu, jo tikai Latvijas APK 34.pantā norādītie apstākļi pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Kā redzams no lēmuma un iesniegtajiem paskaidrojumiem, iestāde sūdzības iesniedzējai uzliekot sodu, Latvijas APK 32.panta otrajā daļa norādītos apstākļus vispār nav vērtējusi, izdarot tikai pieņēmumu, ka sods 100 *euro* varētu disciplinēt sūdzības iesniedzēju un likt viņai bērna audzināšanai pievērst lielāku vērību.

Izvērtējot lietā iegūtos pierādījumus un tajos konstatētās pretrunas un nepilnības, tiesa atzīst, ka tie nav pietiekami, lai konstatētu pie administratīvās atbildības saucamās personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, kas paredzēts Latvijas APK 173.panta pirmajā daļā un sūdzības iesniedzējas /pers. A/ darbībās nav konstatētas administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes.

Atbilstoši Latvijas APK 239.panta 1.punktam *lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.*

Ievērojot minētos secinājumus par apstākļiem, kuru dēļ Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas 2015.gada 18.marta lēmums Nr.D58/85 ir atceļams, tiesa pārsūdzētā lēmuma norādītos argumentus neizvērtē.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa Latvijas APK 1.pantu, 7.pantu, 8.pantu, 9.pantu, 238.pantu, 239.pantu, 243.pantu, 244.pantu, 289.^{6}pantu, 289.^{12}panta otrās daļas 2.punktu, 289.^{13}pantu, 289.^{17}pantu, 289.^{18}pantu,

nosprieda

atcelt Jūrmalas pilsētas domes Administratīvās komisijas 2015.gada 18.marta lēmumu Nr.D58/85 un izbeigt lietu par /pers. A/, personas kods /personas kods/, saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas APK 173.panta pirmās daļas.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 (desmit) darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu namā.

Tiesnese I.Bite